

Handläggare
Lennart Ilke, t.f. fastighetschef
Campussektionen

En ny förordning om möjlighet för universitet och högskolor att tillhandahålla bostäder (U2022/02259)

Mälardalens universitet har erbjudits att lämna synpunkter på rubricerad promemoria, vars syfte är att säkerställa lärosätenas behov av att kunna erbjuda bostäder för vissa internationella studentgrupper och gästforskare.

Mälardalens universitet vill inledningsvis anföra att ansvaret för att skapa förutsättningar för en fungerande bostadsmarknad åvilar kommunerna. Behovet av boende bör i första hand klaras av inom den befintliga marknaden.

Samtidigt konstaterar Mälardalens universitet att universitetet är beroende av god tillgång till studentbostäder för att kunna fullgöra sitt utbildningsuppdrag, och universitetet är givetvis angeläget att bidra till en bra bostadssituation för studenterna. Universitetet är därför i grunden positivt till förordningen, men med vissa förbehåll.

Huvuddelen av studentbostäderna i Västerås och Eskilstuna förmedlas idag av Bostad Västerås AB, helt utan åtagande från Universitetets sida. Därutöver har universitetet sedan 2017 ett avtal med Bostad Västerås AB avseende lägenheter för de kategorier som den nu aktuella förordningen avser. Om universitetet redan från januari 2023 – i enlighet med departementets förslag – inte skulle ha möjlighet att träffa avtal om den här typen av bostadsförmedling med externa aktörer, skulle det betyda att universitetet tvingas bygga upp egna funktioner för att administrera tjänsten. Universitetet vänder sig mot detta, då det med all sannolikhet skulle leda till sämre hushållning med statliga medel.

Sedan 2010 finns ett speciellt undantag för nio lärosäten att förmedla bostäder, inte bara till gästforskare och studenter i utbytesprogram, utan även till svenska och utländska studenter i gemen. Detta undantag är motiverat av stor bostadsbrist på de aktuella orterna. Departementets slutsats, att denna möjlighet inte längre behövs, bygger på felaktiga grunder. Det skäl som anförs är att lärosätena har prioriterat avgiftsskyldiga studenter och inte har förmedlat bostäder bredare

i enlighet med vad som varit tillåtet. Detta är emellertid inte ett bevis för att behovet har upphört. Det har helt enkelt varit nödvändigt att prioritera utbytesstudenter, gästforskare och avgiftsskyldiga studenter. Detta har tagit all kapacitet i anspråk.

Den stora bostadsbristen på en rad orter, som 2010 ledde till det speciella undantaget för nio lärosäten, är inte på något vis avhjälpt. SFS Bostadsrapport 2022 redovisar på ett tydligt sätt att det på en rad orter finns stora problem att finna en bostad inom rimlig tid. I grunden är problematiken densamma som 2010. Främst är detta relaterat till storstadsregionerna, men problemen finns även på mindre orter.

I detta sammanhang vill MDU betona att förordningen inte bör vara utformad utifrån en dagsaktuell situation, den bör kunna gälla över längre tid i en föränderlig verklighet. Möjligheten att hyra ut till alla slag av studenter måste därför kvarstå och bör i enlighet med tidigare framförda önskemål från SUHF och sektorn utvidgas till att gälla alla lärosäten.

Även om problemen med bostäder är olika stora på olika orter, bör det vara upp till respektive lärosäte att avgöra om man har ett problem med bostadsförsörjningen eller inte. Det finns ingen anledning att tro att lärosätena utan vägande skäl skulle lägga kraft och ekonomiska resurser på bostadsförmedling på bekostnad av utbildningsuppdraget. Ren självbevaringsdrift gör detta självreglerande.

Mälardalens universitet ställer sig positivt till den del av förslaget som innebär en möjlighet för universitetet att hyra ut till fler grupper av studenter och gästforskare än hittills, men menar att möjligheten borde inkludera alla slag av studenter, inklusive s.k. *freemovers* som utgör en viktig del av den fria mobiliteten inom det europeiska området för högre utbildning i enlighet med Bologna-deklarationen.

Ett skäl till att även svenska studenter bör omfattas av denna möjlighet – även om fokus läggs på att hjälpa internationella studenter – är att situationen på bostadsmarknaden kan förändras över tid. I den mån blockförhyrda boenden i en framtid drabbas av vakanser, är det angeläget att lärosätena har möjlighet att hantera det på ett sådant sätt att ekonomiska underskott inte i onödan behöver täckas av utbildningsanslaget.